

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

asupra nivelului coruptibilității proiectului

de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea nr. 837 din 17.05.96, Codul penal, Legea nr. 54 din 21.02.2003)

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. Autor al inițiativei legislative este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Justiției, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 47(44) din Regulamentul Parlamentului.

b. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art. 72 din Constituție și art.art. 6-11, 35 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

c. Scopul promovării proiectului. Proiectul legii cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative are drept scop diminuarea lacunelor și neclarităților de ordin legislativ, identificate în procesul de implementare a Legii privind contracararea activității extremiste nr. 54 din 21.02.2003. La fel și completarea cu norme, de combatere și prevenire, ce vizează noile amenințări, depistate, sub formă de neo-fascism, coagulat în unele mișcări de dreapta care au la originea sa doctrina fascist-legionară, care este orientată spre lichidarea caracterului independent și suveran al Republicii Moldova ce stabilesc pedepse penale pentru unele fapte de extremism.

d. Suficiența argumentării. Considerăm că argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea elaborării proiectului. Autorul a specificat condițiile care au determinat elaborarea acestuia, principalele prevederi și locul actului în sistemul legislației în domeniu. Elaborarea proiectului este binevenită și necesară. În continuare ne vom expune asupra unor aspecte care, în opinia noastră, necesită a fi reglementate detaliat pentru a exclude orice interpretare neuniformă sau apocrifă. Astfel, în pct. 2 al art. II din proiect, se propune completarea Codului penal nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 cu articolele 346/1-346/3. O carență la interpretare, care ulterior va provoca o aplicare defectuoasă o constituie art. 346/2 al Codului penal din proiect, care reglementează difuzarea materialelor cu caracter extremist. În urma examinării prevederii menționate constatăm un conflict de norme, care va provoca divergențe la aplicare. Analogic, și la art. 346/3 al Codului penal din proiect, care stabilește propagarea ideologiilor naziste, rasiste ori xenofobe și răspândirea simbolurilor acesteia se relevă un conflict de norme. Existența unor norme cu un potențial de conflict

oferă responsabililor de implementarea actului posibilitatea alegerii abuzive a normei aplicabile.

De asemenea, la pct. 2 al art. III din proiect se propune modificarea și completarea cu trei cratime a lit. a) din art. 1 al Legii nr. 54 din 21 februarie 2003 privind contracararea activității extremiste. La cratima nr. 3 sunt prevăzute acțiunile spre care sunt orientate activitățile extremiste. O neclaritate a normei constituie cuvântul utilizat „similar”. Autorul nu a justificat sau explicat în nota informativă ce presupune sau cum va fi aplicată în practică o astfel de redacție a normei.

Totodată, la pct. 5 al art. III din proiect, se propune o versiune nouă a alin. (7) din art. 8 al Legii nr. 54/2003. Norma prevede că în cazul plasării a trei și mai multe materiale cu caracter extremist într-o rețea de comunicații electronice accesul va fi blocat, de pe teritoriul Republicii Moldova, la rețeaua respectivă. Autorul, nu a abordat tema respectivă în nota informativă pentru a justifica numărul de materiale (trei inclusiv) plasate pe rețeaua de comunicații electronice în urma cărora accesul va fi blocat.

Menționăm că o detaliere a factorilor coruptibili va fi efectuată în partea a II a raportului „Evaluarea în fond a proiectului”.

În final, considerăm că proiectul este unul adecvat, însă atragem atenția asupra necesității revizuirii normelor abordate în proiect.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Implementarea proiectului nu presupune cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat

1.3 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

Prevederile proiectului nu promovează și nu prejudiciază careva interese de grup sau individuale în lipsa justificării interesului public.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

În proiect nu au fost atestate incompatibilități cu standardele naționale și internaționale anticorupție și nu au fost identificate domenii în care proiectul nu satisface cerințele sau sînt în contradicție cu aceste standarde.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. Proiectul întrunește cerințele impuse de prevederile Legii privind transparența în procesul decizional nr. 239-XVI din 13.11.2008.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigue

Textul proiectului corespunde tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice.

2. Conflicte ale normelor de drept

În pct. 2 al art. II din proiect se propune completarea Codului penal nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 cu articolele 346/1-346/3. O carență la interpretare, care ulterior va provoca o aplicare defectuoasă o constituie art. 346/2 care reglementează difuzarea materialelor cu caracter extremist.

Alin. (1) al articolului 346/2 Cod penal din proiect, stipulează că: „Introducerea pe teritoriul Republicii Moldova în scopul răspândirii, difuzarea, oferirea spre vânzare, vânzarea sau răspândirea în orice alt mod a materialelor cu caracter extremist, precum și confecționarea sau deținerea, în vederea răspândirii unor astfel de materiale, se pedepsește cu amendă...”, alin. (2) al aceluiași articol prevede că: „Utilizarea în public a materialelor cu caracter extremist cu scopul de a îndemna la desfășurarea activității extremiste, se pedepsește...” pe când alin. (3) menționează că: „Nu constituie infracțiune fapta prevăzută la alin. (1) și (2), dacă este săvârșită în scop științific, artistic, educațional sau personal”. În urma examinării punctului dat, constatăm că nu sunt clare criteriile care se includ în limitele scopului științific, artistic, educațional și personal, întrucât faptele cu caracter extremist prevăzute la alin. (1) și (2) constituie elemente infracționale. În cazul dat va fi dificil de a demonstra intenția/motivul subiectului infracțiunii pe faptele prevăzute la alin. (1) și (2) din articolul respectiv, și anume atunci când materialele cu caracter extremist vor fi utilizate conform scopurilor prevăzute în alin. (3) al articolului dat. Totodată, apare întrebarea în baza căror criterii judecătorul va califica și delimita circumstanțele/condițiile care nu constituie infracțiune sau intenția de a prejudicia/atenta la interesele statului. În concluzie, alin. (3) al articolului în cauză este în contradicție cu alineatele (1) și (2) din același articol, ceea ce la aplicare va duce la conflict de norme de drept și interpretări la latitudine proprie.

Recomandarea: Recomandăm autorului de a reformula alin.(3) al art. 346/2 din art. II al proiectul dat, în scopul precizării faptelor care nu se includ în alin. (3) din art. 346/2 al Codului penal din proiect și vor constituie infracțiune, astfel ca faptele cu intenție extremistă și cele indicate în alin. (3) să fie clar delimitate. În aceeași ordine de idei, considerăm necesar ca autorul să definească conceptul termenelor din alin. (3) al articolului vizat (scop științific, artistic, educațional și personal).

Această obiecție este valabilă și pentru art. 346/3 din Codul penal nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 din pct. 2 al art. II din proiect.

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Nu sînt identificate norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb, capabile să genereze coruptibilitate.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

Nu sînt identificate discreții excesive ale autorităților publice, capabile să genereze coruptibilitate.

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Nu sînt identificate cerințe excesive, care să depășească cadrul rezonabil pentru realizarea drepturilor sau obligațiilor subiecților vizați.

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

Textul proiectului nu necesită a fi evaluat prin prisma accesului la informație sau asigurării transparenței.

7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune aplicarea cărorva mecanisme suplimentare de control.

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Proiectul nu implică careva responsabilități și nu necesită referințe exprese la responsabilitate și sancțiunile aplicate pentru încălcarea prevederilor sale.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, adoptat prin Hotărîrea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului Național Anticorupție nr. 62 din 19.04.2013, de către

Nicolae Vutcariov
inspector
23 Septembrie 2013

*Prezentul raport este publicat pe pagina oficială a
Centrului Național Anticorupție - www.cna.md*